СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОРКЕСТРОВА ПРАКТИКА
(«Оркестрові духові та ударні інструменти»)

Інформація про освітню програму	
Назва освітньої програми (освітніх програм)	Оркестрова майстерність
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В5 Музичне мистецтво
Ступінь вищої освіти	Другий (магістерський)
Форма здобуття освіти	Денна, заочна
Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я, по батькові	Плужніков Віктор Миколайович
Посада	Доцент кафедри оркестрових інструментів ХДАК
Науковий ступінь, вчене та/або почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
Профіль викладача	https://ic.ac.kharkov.ua/navchannya/mm/
e-mail	viktor_pluzhnikov@xdak.ukr.education
Інформація про навчальну дисципліну	
Статус навчальної дисципліни	Обов’язкова
Курс	1,2
Семестр	1,2,3
Обсяг навчальної дисципліни *(в кредитах ЄКТС/ в годинах)*	**9 кредитів ЄКТС (270 годин).** **Для денної форми навчання:** Аудиторна робота — 84 години, із них: практичні заняття — 84 години. Самостійна робота — 186 годин. **Для заочної форми навчання:**

	Аудиторна робота — 24 години, із них: практичні заняття — 24 години. Самостійна робота — 246 годин.
Мова викладання	українська
Пререквізити	Опанування освітнього компонента «Оркестрова практика» ґрунтується на знаннях, уміннях і навичках, набутих на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, та міждисциплінарних зв'язках з освітнім компонентом «Виконавська майстерність» і комплексом освітніх компонентів професійної підготовки за фаховою профілізацією «Оркестрові духові та ударні інструменти». Необхідними передумовами є володіння основами музично-теоретичного та художньо-виконавського аналізу, навичками читання оркестрових партій і партитур, інструментального й ансамблевого виконавства, відповідними до обраного інструмента технічними прийомами та засобами звуковидобування, розуміння принципів оркестрової взаємодії та готовність до участі в колективному репетиційному й концертному процесах.
Постреквізити	Результати опанування освітнього компонента «Оркестрова практика» сприяють удосконаленню професійної виконавської майстерності на духових та ударних інструментах, розвитку навичок ансамблевої взаємодії, репетиційної дисципліни, інтонаційно-ритмічної узгодженості, темброво-динамічного балансу та художньої інтерпретації оркестрового репертуару. Набуті компетентності поглиблюються та застосовуються під час опанування освітніх компонентів «Практика за фахом» і «Педагогічна практика». Сформовані професійні компетентності забезпечують готовність до підсумкової атестації, самостійної концертно-виконавської діяльності у складі оркестрових колективів, реалізації творчих проєктів, а також подальшого професійного розвитку й продовження навчання на третьому (освітньо-науковому або освітньо-творчому) рівні вищої освіти для здобуття ступеня доктора філософії або доктора мистецтва відповідно.
Анотація	«Оркестрова практика» є обов'язковим освітнім компонентом професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво», фаховою профілізацією «Оркестрові духові та ударні інструменти». Зміст освітнього компонента спрямований на удосконалення професійної виконавської майстерності та формування компетентностей, необхідних для творчої діяльності у складі оркестрових колективів різних типів. Передбачено опанування оркестрового репертуару різних жанрів і стилів, розвиток навичок самостійної підготовки оркестрових партій, удосконалення інструментальної техніки, культури звуковидобування, інтонаційної та метроритмічної точності,

	артикуляційної узгодженості й темброво-динамічного балансу відповідно до специфіки духових та ударних інструментів. Особлива увага приділяється розвитку ансамблевого мислення, здатності до професійної взаємодії з диригентом та учасниками оркестру, виконанню акомпанувальних і сольних партій у складі колективу, формуванню навичок репетиційної роботи, художньо-інтерпретаційної самостійності та готовності до концертно-виконавської діяльності.
Мета	Отримання практичних і теоретичних знань, необхідних для професійної організаційної, творчої, виконавської та виховної роботи в оркестровому класі та подальше удосконалення практичних навичок, професійних умінь, виконавської майстерності, необхідних диригенту, керівнику оркестрового колективу, артисту оркестру у майбутній творчій діяльності.
Загальні компетентності	ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції. СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики. СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності. СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації. СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету. СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу. СК 10. Здатність до професійного саморозвитку та вдосконалення виконавської, педагогічної та дослідницької майстерності
Програмні результати навчання	РН 1. Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності. РН 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах. РН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та

	самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві. РН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію. РН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій. РН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
Тематичний зміст навчальної дисципліни	1. Твори західно-європейських композиторів 2. Твори українських композиторів 3. Твори-акомпанементи з солістами-вокалістами або інструменталістами
Види занять	Практичні заняття Самостійна робота
Методи навчання	Словесні методи: пояснення, інструктаж, бесіда, обговорення художньо-виконавських завдань. Наочні методи: виконавська демонстрація, ілюстрування технічних прийомів, аналіз нотного тексту оркестрових партій і партитур, прослуховування та аналіз аудіозаписів. Практичні методи: самостійне опрацювання оркестрових партій, групові та загальнооркестрові репетиції, відпрацювання інтонаційної, метроритмічної, артикуляційної та темброво-динамічної узгодженості, контрольні прослуховування. Методи творчої та самостійної роботи: художньо-виконавський аналіз оркестрового репертуару, пошук інтерпретаційних рішень, самостійна підготовка музичного матеріалу, самоаналіз результатів виконавської діяльності.
Форми та методи оцінювання	**Поточний контроль** здійснюється шляхом перевірки індивідуальної підготовки оркестрових партій, оцінювання роботи здобувача на практичних заняттях і оркестрових репетиціях, контрольних прослуховувань, аналізу результатів самостійної роботи та виконавської взаємодії у складі оркестрового колективу. **Семестровий контроль — залік** у кожному семестрі.
Система та критерії оцінювання	Оцінювання результатів навчання з освітнього компонента «Оркестрова практика» здійснюється за 100-бальною накопичувальною системою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення «Про організацію освітнього процесу в Харківській державній академії культури» та Положення «Про проведення заліково-екзаменаційної сесії у Харківській державній академії культури». Підсумкова оцінка за кожний семестр формується за

	результатами виконання практичних завдань, опанування оркестрового репертуару, індивідуальної підготовки оркестрових партій, роботи під час репетицій, рівня художньо-технічної виконавської майстерності та ансамблевої взаємодії у складі оркестрового колективу. Форма семестрового контролю — залік у 1-му, 2-му та 3-му семестрах. Мінімальна кількість балів для отримання заліку — 60. Деталізовані критерії оцінювання та розподіл балів наведено в додатку 1.
Особливості та політики навчальної дисципліни	Умовами опанування навчальної дисципліни «ОРКЕСТРОВА ПРАКТИКА» є: - систематичне виконання поставлених завдань; - дотримання Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в ХДАК (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); - дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html; Кодекс академічної доброчесності ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html); - запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – (Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf; - вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf) - визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання,здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf).
Правила етичного використання штучного інтелекту	Принципи відповідального та етичного використання ШІ в академічній діяльності учасників освітнього процесу ХДАК визначено в Положенні про використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі, науковій та мистецькій діяльності ХДАК: https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_shi_26.pdf. У процесі освоєння навчального курсу дозволяється використання ШІ як допоміжного ресурсу під час аналізу даних, проведення дискусій, обговорення ідей, вдосконалення стилю висловлювання та розширення лексичного запасу, автоматизованої перевірки граматики, структури та стилю своїх письмових робіт, створення мультимедійних матеріалів

	(анімації, відео чи інтерактивних презентацій), опрацювання та перекладу матеріалів іноземними мовами, пошуку релевантних наукових джерел за заданими критеріями, розробки ігрових сценаріїв, що сприяє розумінню різних ситуацій та розвитку стратегічного мислення, тощо. Водночас виконані здобувачами освіти завдання мають бути результатом власної оригінальної роботи. Неприпустимим є видання тексту, згенерованого ШІ або перефразованого ШІ змісту інших джерел, за власну роботу. Здобувач освіти зобов'язаний критично перевіряти, редагувати та верифікувати будь-який контент від ШІ перед його використанням в навчальній роботі. Механічне відтворення генерованого тексту без аналізу є неприпустимим. Приховування факту використання ШІ є порушенням норм академічної доброчесності. У разі використання ШІ при виконанні усних чи письмових завдань здобувач освіти зобов'язаний повідомити про це викладача. При підготовці письмового твору автор зобов'язаний зазначити факт використання ШІ в тексті роботи (наприклад, у «Вступі», у розділі «Методологія», наприкінці практичної/самостійної роботи тощо), застосувавши таке формулювання: *«При підготовці цієї роботи автор використовував інструмент штучного інтелекту [назва, версія] (дата звернення: [дата]) для [мета: граматичне редагування тексту / систематизація джерел / інше]. Основний зміст роботи, включаючи аналіз, інтерпретацію даних і висновки, є результатом самостійної інтелектуальної праці автора. Автор перевірив та верифікував усі матеріали, отримані за допомогою ШІ».* Під час виконання тестових завдань використання ШІ не дозволяється.
Рекомендовані джерела інформації	1. Бєлова, Є. Д. (2020). Звукообрази ударних інструментів: сучасність та ретроспекції. *Аспекти історичного музикознавства*. XIX – XX. ХНУМ імені І. П. Котляревського. 120–139. 2. Григор'єв, Г. М. (2004). Робота диригента з духовим оркестром: метод, рекомендації. Київ. 3. Канаєв, С. В. (2018). *Робота диригента з оркестром: методологія та практика ансамблевого строю.* Львів: Сполом. 4. Михайлов, О. В. (2022). *Основи аранжування та виконавської практики в естрадних та джазових оркестрах.* КНУКіМ. Київ. 5. Пастушок, Т. В. (2021). Формування комунікативної культури диригента оркестрового колективу у процесі творчої діяльності. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. 2(30). 25–29. 6. Посвалюк, В. Т. (2017). *Мистецтво гри на духових*

	інструментах (в контексті оркестрового туті). Київ. 7. Романюк, І. М. (2020). *Оркестровий клас та практика: Навчально-методичний посібник для студентів мистецьких спеціальностей.* Івано-Франківськ. 8. Терлецький, М. М. (2000). *Методика роботи з духовим оркестром.* Рівне. Перспектива. 9. Черкашин, С. О. (2021). *Специфіка ансамблевої взаємодії в інструментальних колективах різних типів.* Харків: ХНУМ ім. І. П. Котляревського. 10. Шумський, М. О. (2022). Розвиток виконавської культури оркестрових диригентів у процесі магістерської підготовки. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. № 3. 220–225. 11. Adenot, P. (2015). The orchestra conductor. Online since 22 November 2015, connection on 30 July 2019. DOI : 10.4000/transposition.1296

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «ОРКЕСТРОВА ПРАКТИКА» фахової профілізації «Оркестрові духові та ударні інструменти», затвердженої кафедрою ОРКЕСТРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ Харківської державної академії культури 29 серпня 2026 року, протокол № 1.

Додаток 1

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
«ОРКЕСТРОВА ПРАКТИКА»
(«Оркестрові духові та ударні інструменти»)

Оцінювання результатів навчання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво», спеціальністю В5 «Музичне мистецтво», здійснюється відповідно до Положення «Про організацію освітнього процесу в Харківській державній академії культури», Положення «Про проведення заліково-екзаменаційної сесії у Харківській державній академії культури», навчальних планів і робочої програми навчальної дисципліни.

Освітній компонент «Оркестрова практика» фахової профілізації «Оркестрові духові та ударні інструменти» вивчається протягом трьох семестрів. Форма семестрового контролю в 1-му, 2-му та 3-му семестрах — **залік**.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною накопичувальною системою окремо в кожному семестрі. Підсумкова семестрова оцінка формується за сукупністю результатів практичної, репетиційної та самостійної роботи здобувача, виконання індивідуальних і колективних завдань та опанування оркестрового репертуару. Максимальна кількість балів за семестр становить 100, мінімальна для отримання заліку — 60 балів.

Критерії оцінювання застосовуються з урахуванням специфіки виконавства на духових та ударних інструментах, інструментальної спеціалізації здобувача, рівня його професійної підготовки, складності оркестрових партій та художньо-виконавських завдань відповідного семестру.

2. Система оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здійснюється протягом кожного семестру за результатами виконання практичних і самостійних завдань, участі в репетиційній роботі, контрольних прослуховувань оркестрових партій та демонстрації сформованих професійних виконавських умінь у складі оркестрового колективу.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	**Максимальна кількість балів**
1. Самостійна підготовка та виконання оркестрових партій: точність нотного тексту, ритму, артикуляції, динаміки, інтонаційна точність для інструментів із визначеною висотою звука, технічна підготовленість і культура звуковидобування	30
2. Репетиційна робота: якість виконання практичних завдань, реагування на диригентські вказівки, здатність коригувати власне виконання, своєчасність вступів, виконавська дисципліна	25
3. Ансамблева та оркестрова взаємодія: узгодженість темпу, метроритму, артикуляції та фразування, темброво-динамічний баланс, синхронність виконання, взаємодія з оркестровими групами та солістами	25
4. Художньо-інтерпретаційна майстерність і готовність до концертного виконання: розуміння жанрово-стильових особливостей і драматургії твору, виразність, стабільність виконання, реалізація спільної художньої концепції	20
Разом за семестр	**100**

Оцінювання кожного виду навчальної діяльності здійснюється з урахуванням складності оркестрового репертуару, індивідуальних виконавських завдань і рівня професійної підготовки здобувача.

Для виконавців на **духових інструментах** враховуються володіння виконавським диханням, амбушуром, артикуляційними прийомами, інтонаційна стабільність, темброва якість звука та динамічний контроль.

Для виконавців на **ударних інструментах** враховуються точність метроритмічної організації, координація рухів, техніка удару, володіння відповідними способами звуковидобування, темброво-динамічний контроль і своєчасність вступів. Інтонаційна точність оцінюється під час виконання партій на ударних інструментах із визначеною висотою звука, якщо це передбачено виконавським завданням.

У кожному семестрі застосовується однакова система розподілу балів.

3. Шкала оцінювання результатів навчання

Сума балів	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно
35–59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

4. Підсумковий контроль та критерії оцінювання

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку та передбачає оцінювання результатів опанування оркестрового репертуару, рівня професійної підготовленості здобувача до виконання музичних творів у складі оркестрового колективу, його художньо-технічної виконавської майстерності та здатності до професійної ансамблевої взаємодії.

Залік виставляється за результатами накопичувального оцінювання протягом відповідного семестру без обов’язкового виділення окремих балів за підсумковий контроль.

Критерії оцінювання:

90–100 балів (A) — відмінно

Програмні вимоги виконано в повному обсязі. Здобувач демонструє високий рівень художньо-технічної майстерності, інтонаційної та ритмічної точності, культури звуковидобування, бездоганне або близьке до бездоганного володіння оркестровими партіями. Вільно орієнтується у жанрово-стильових особливостях репертуару, забезпечує ансамблеву злагодженість, оперативно реагує на диригентські вказівки, виявляє виконавську самостійність, відповідальність та готовність до професійної концертної діяльності.

82–89 балів (B) — добре

Програмні вимоги виконано в повному обсязі. Здобувач демонструє високий рівень художньо-технічної підготовки, впевнене володіння оркестровими партіями, належну інтонаційну й ритмічну точність, художню виразність та ансамблеву узгодженість. Можливі окремі незначні виконавські неточності, які не порушують загальної художньої цілісності оркестрового виконання.

74–81 бал (C) — добре

Програмні вимоги загалом виконано. Здобувач володіє необхідними професійними навичками, розуміє художній зміст і стильові особливості виконуваних творів, здатний до ансамблевої взаємодії. Водночас спостерігаються окремі технічні, інтонаційні або ритмічні недоліки, недостатня стабільність виконання чи потреба в додатковому коригуванні окремих художньо-виконавських завдань.

64–73 бали (D) — задовільно

Основні програмні завдання виконано на достатньому для зарахування рівні. Здобувач демонструє окремі недоліки у володінні оркестровими партіями, технічній підготовленості, інтонаційній точності, ритмічній організованості та ансамблевій взаємодії. Художня інтерпретація не завжди переконлива. Виконання потребує систематичного коригування з боку викладача або диригента.

60–63 бали (E) — задовільно

Програмні вимоги виконано на мінімально достатньому рівні. Здобувач демонструє нестійке володіння оркестровими партіями, помітні технічні, інтонаційні та ритмічні недоліки, недостатню самостійність підготовки музичного матеріалу. Ансамблева взаємодія та художня виразність обмежені, однак основні результати навчання досягнуто на мінімальному рівні.

35–59 балів (FX) — незадовільно, з можливістю повторного складання

Програмні вимоги виконано не в повному обсязі. Здобувач демонструє суттєві недоліки художньо-технічної підготовки, недостатнє володіння оркестровими партіями, значні інтонаційні, ритмічні та ансамблеві помилки. Не забезпечує необхідної якості виконання колективних завдань, потребує додаткового опрацювання програмного матеріалу.

0–34 бали (F) — незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента

Здобувач не опанував основного програмного матеріалу, не виконав більшості практичних завдань, не сформував необхідних художньо-технічних і ансамблевих навичок та не продемонстрував мінімального рівня готовності до участі в оркестровому виконавстві.

5. Підсумкові положення

Максимальна кількість балів за кожний семестр — **100 балів**.

Форма семестрового контролю в 1-му, 2-му та 3-му семестрах — **залік**.

Мінімальна кількість балів для отримання заліку — **60 балів**.

Підсумкова оцінка визначається за результатами накопичувального оцінювання всіх передбачених робочою програмою видів навчальної діяльності в межах відповідного семестру.

Результати оцінювання відображають рівень сформованості професійних компетентностей і досягнення програмних результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво» та освітнім компонентом «Оркестрова практика».